

Αναλυτική περιγραφή

Για μαθητές/-τριες Νηπιαγωγείου- Ε΄ Δημοτικού

Το νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του IMMA στοχεύει να φέρει τους μαθητές και τις μαθήτριες σε δημιουργική επαφή με την αρχιτεκτονική κληρονομιά και την ιστορία της πόλης, ώστε να την ανακαλύψουν ως μια συναρπαστική διαδικασία εξερεύνησης, μέσα από την άμεση εμπειρία του χώρου. Αφετηρία της δράσης αποτελεί το νεοκλασικό κτήριο του μουσείου, έργο του Ερνέστου Τσίλλερ (1894), καθώς και το κτηριακό συγκρότημα του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, που βρίσκεται στον ίδιο ιστορικό πυρήνα. Μέσα από μια ευχάριστη και βιωματική περιήγηση στον εξωτερικό χώρο, οι μαθητές και οι μαθήτριες γνωρίζουν βασικά στοιχεία για την ιστορία και την αρχιτεκτονική των κτηρίων, παρατηρούν χαρακτηριστικά μορφολογικά στοιχεία του νεοκλασικισμού και συνδέουν τις πληροφορίες αυτές με το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο της πόλης με την αξιοποίηση και της τεχνολογίας. Η διαδικασία της παρατήρησης, της σύγκρισης και της αναγνώρισης αρχιτεκτονικών μοτίβων ενισχύει τη βιωματική κατανόηση της αρχιτεκτονικής, ως φορέα πολιτισμικής μνήμης.

Σε πρακτικό επίπεδο, το πρόγραμμα αναπτύσσεται μέσα από μια σειρά διαθεματικών δραστηριοτήτων, συμπληρώνοντας την ιστορική αφήγηση μέσα στο ίδιο το κτήριο που έδρασαν την εποχή του Μακεδονικού Αγώνα σημαντικές προσωπικότητες της εποχής, όπως ο Πρόξενος Λάμπρος Κορομηλάς. Οι δράσεις εξελίσσονται με τη μορφή εκπαιδευτικού σεναρίου και περιλαμβάνουν περιήγηση στον περιβάλλοντα χώρο, παρατήρηση, θεατρικό παιχνίδι ρόλων στους μόνιμους εκθεσιακούς χώρους και εργαστήριο σχεδίου στην αίθουσα προβολών. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να παρατηρούν λεπτομέρειες του κτηρίου, όπως μπαλκόνια, θύρες και κιγκλιδώματα, να παίξουν με κάρτες και φωτογραφίες, να «συνομιλήσουν» με τα εκθέματα, να αναγνωρίσουν αρχιτεκτονικά μοτίβα και να συνεργάζονται για την επίλυση μικρών διερευνητικών δραστηριοτήτων.

Με επίκεντρο τη συνεργατική μάθηση, τη διερευνητική προσέγγιση και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών, το νεοκλασικό κτήριο «ζωντανεύει και τους αφηγείται» την ιστορία του. Το πρόγραμμα αναπτύσσεται σε τρία στάδια: α) γνωριμία με το μητροπολιτικό συγκρότημα και την αρχιτεκτονική του κτηρίου του Μουσείου (φύλλα παρατήρησης, tablet), β) διαδραστικά παιχνίδια παρατηρητικότητας, κριτικής σκέψης και παιχνίδι ρόλων στους χώρους της μόνιμης έκθεσης και γ) διαδραστικό εργαστήριο σχεδίου με παράλληλη προβολή διαφανειών για την ιστορία του Ε. Τσίλλερ και της Θεσσαλονίκης.

Επιχειρεί να αναδείξει τα ιστορικά κτήρια και τις μουσειακές εκθέσεις ως δυναμικούς χώρους γνώσης, δίνοντας την ευκαιρία στα παιδιά να «ξαναδοούν» την αρχιτεκτονική ως ζωντανό κομμάτι της καθημερινότητάς τους και να διαμορφώσουν τη δική τους κριτική άποψη και αισθητική, με τα κατάλληλα παιδαγωγικά εργαλεία εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας από το εξειδικευμένο προσωπικό του Μουσείου. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, τα μνημεία δεν αντιμετωπίζονται απλώς ως κατάλοιπα του παρελθόντος, αλλά ως ζωντανές αφηγήσεις που αποκαλύπτουν όψεις της ιστορίας της πόλης και της καθημερινής ζωής των ανθρώπων της, από την περίοδο της δημιουργίας τους μέχρι τη σύγχρονη εποχή.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Dewey, J. (1938, 1980). «Εμπειρία και Εκπαίδευση». μτφ. Α. Πολενάκης. Γλάρος. Αθήνα.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century*. New York: Basic Books.
- Inwood, H., & Chouinard, L. (2014). *Outdoor education: Methods and strategies*. Human Kinetics.
- Αστρουλάκης Ν., & Παπούλιας Ν. (2020). Εφαρμοσμένα εκπαιδευτικά σενάρια βιωματικής μάθησης της τοπικής ιστορίας στην ανάπτυξη πολιτισμικής συνείδησης. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 9(1), 112–124. <https://doi.org/10.12681/hjre.23292>
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (2021). *Νέα προγράμματα σπουδών για το δημοτικό σχολείο*. Αθήνα: ΙΕΠ.
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (2021). *Νέα προγράμματα σπουδών για το νηπιαγωγείο*. Αθήνα.
- Μιχαλοπούλου, Α. & Σιάτρας, Α. (επιμ.) (2025). *Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσχολικής εκπαίδευσης και εφαρμοσμένες παιδαγωγικές πρακτικές: Προκλήσεις και προοπτικές*. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.
- Μπακιρτζής Κ. (2000). Βιωματική Εμπειρία και κίνητρα μάθησης. Παιδαγωγική Επιθεώρηση, τ. 30
- Νικονάνου, Ν. (2010). *Μουσειοπαιδαγωγική: Από τη θεωρία στην πράξη*. Πατάκης: Αθήνα.
- Παναγιωτίδου, Ε. (2024). *Σχεδίαση εκπαιδευτικών σεναρίων για μαθητές δημοτικού στις θεματικές ενότητες : προστασία του περιβάλλοντος, πολιτιστική κληρονομιά και υγιεινή διατροφή με την χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης*. <https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/17041>
- Τριλίρα Σ. & Αναγνωστοπούλου Τ. (2008). Βιωματική Μάθηση. Τόπος: Αθήνα.
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (Ελλάδα). (2024). *Πρόγραμμα σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα.
- Χρυσ αφίδης, Κ. (2006). Βιωματική–επικοινωνιακή διδασκαλία. Gutenberg: Αθήνα.